

حدیث سابق و لاحق

حدیث سابق و لاحق، از اصطلاحات بکار رفته در علم حدیث بوده و به حدیث منقول توسط دو هم‌شاگردی که بین وفات آن دو فاصله زیاد باشد، گفته می‌شود.

فهرست مندرجات

- ۱ - توضیح اصطلاح
- ۲ - دیدگاه شهیدثانی
- ۳ - فائده
- ۴ - پانویس
- ۵ - منبع

توضیح اصطلاح

دانشمندان علوم حدیث، حدیث سابق و لاحق را حدیثی می‌دانند که دو راوی در تحمل و اخذ آن از شیخ اشتراک داشته باشند که مرگ یکی از آن دو قبل از دیگری باشد برخی نیز گفته که بین وفات دو راوی باید فاصله زیاد باشد.

دیدگاه شهیدثانی

مرحوم شهید در این باره می‌نویسد:
بیشترین فاصله زمانی وفات این دو راوی در زمان ما هشتاد و شش سال است زیرا استاد ما **علی بن عبدالعالی میسی** و **ناصر بن ابراهیم بویهی احسانی** هر دو از ظهیرالدین بن محمد بن حسام روایت می‌کنند در بین وفات این دو هشتاد و شش سال فاصله است زیرا ناصر بن بویهی در سال ۸۵۲ و استاد ما علی بن عبدالعالی در سال ۹۳۸ وفات کرده است.
یا مثلاً **محمد بن شهاب زهری** و **احمد بن اسماعیل سهمی** هر دو از امام مالک روایت نقل می‌کنند در حالی که زهری در سال ۱۲۴ وفات کرده است و سهمی در سال ۲۵۹ وفات کرده است، بنابراین بین وفات این دو ۱۳۵ سال فاصله است.

فائده

فایده شناخت این نوع حدیث این است که احتمال سقوط واسطه را در روایت متاخر از بین می‌برد.
از این واژه به خبر سابق و لاحق، روایت سابق و لاحق، سابق و لاحق و لاحق و سابق نیز تعبیر می‌شود. [۱] [۲] [۳] [۴] [۵] [۶] [۷] [۸] [۹] [۱۰] [۱۱] [۱۲]

پانویس

- ↑ سبحانی، جعفر، اصول الحدیث و احکامه، ص ۸۳.
- ↑ شهیدثانی، زین‌الدین، الرعاية فی علم الدرايه، ص ۳۶۶.
- ↑ علیاری تبریزی، علی بن عبدالله، بهجة الامال، ج ۱، ص ۴۱۶.
- ↑ صنعانی، محمد بن اسماعیل، توضیح الافکار، ج ۲، ص ۲۷۸.
- ↑ علامه نجفی، سیدضیاءالدین، ضیاء الدرايه، ص ۲۶.
- ↑ بروجردی، سیدعلی، طرائف المقال، ج ۲، ص ۲۵۲.
- ↑ بروجردی، سیدعلی، طرائف المقال، ج ۲، ص ۲۵۴.
- ↑ علم الدرايه، ص ۱۴۴.
- ↑ عبدالله، مامقانی، مستدرکات مقیاس الهدایه، ج ۵، ص ۳۱۶.
- ↑ مامقانی، عبدالله، مقیاس الهدایه، ج ۱، ص ۳۱۲.
- ↑ مامقانی، عبدالله، مقیاس الهدایه، ج ۲، ص ۲۱۷.
- ↑ صدر، سیدحسن، نهایة الدرايه، ص ۳۲۶.

منبع

